

SÁHTÁT GO UNNA BOTTOŽA GULDALIT DEHÁLAŠ DIEĐUID?

DEHÁLAŠ DIEĐUT ÁLBMOGII VÁRALAŠ DOAIMMAID BIRRA

Dieđut leat dunnje gii orut dahje barggat lahka huksehusa mii sáhttá váraid muhtun muddui mielddisbuktit birrasii. Jurdda lea juohkit dunnje dieđuid lihkohisvuodaid birra mat sáhttet dáhpáhuvvat ja got galggat láhttet jus lihkohisvuolta deaivida.

MII LEA VÁRALAŠ DOAIBMA?

Fitnodagat mat gieđahallet stuora meari kemihkalaš ávdnasiid leat dehálaččat servodahkii muhto kemihkalaš ávdnasat mielddisbuktet maid váraid. Odne gávdnojit lágat mat geatnegahttet ahte fitnodagat mat gieđahallet stuora kemihkalaš ávnnas meariid galget sihkarvuodain bargat eastadan ja gáržžidan dihte váikkuhusaid jus duođalaš lihkohisvuodát deaividit.

MII LEA SEVESOLÁHKAÁSAHEAPMI?

EO lea ráhkadan ja dohkkehan Sevesodirektiiva eastadan ja gáržžidan dihte váikkuhusaid jus duođalaš kemihkalaš ávnnas-lihkohisvuolta deaivida. Ruoŧta lea ásahan direktiiva Sevesoláhkaásaheami bokte.

Sevesoláhkaásaheapmi fátmasta lága (1999:381) ja ásahusa (2015:236) ja njuolggadusa (MSBFS 2015:8) got galgá eastadit ja gáržžidit váikkuhusaid duođalaš kemihkalaš ávnnas-lihkohisvuodaid oktavuodas. Biraslágas (1998:808) gávdnojit maid oasis Sevesoláhkaásaheamis, láhka lihkohisvuodaid vuostá (2003:778) ja plána- ja huksenláhka (2010:900).

MII GÁIBIDUVVO FITNODAGAS MII

FÁTMMASTUVVO SEVESOLÁHKAÁSAHEAMIS?

Fitnodagat juhkkouvvot alit dahje vuolit gáibádusdássái meariid vuodul ja makkár kemihkalaš ávdnasiid gieđahallet. Fitnodagat fertejit čađahit eastadandoaimmaid ja ovttasbargat Gádjunbálvalusain. Leanastivra čađaha iskosiid fitnodagaid luhtte, mat leat vuolit ja alit gáibiádusdásis.

MANIN DON OAČČUT DÁN DIEĐU?

Bájila gielddas gávdnojit guokte fitnodaga mat fátmmastuvvot Sevesoláhkaásaheamis, Kaunis Iron ja Forcit. Fitnodagat gávdnojit Kaunisváris ja Sahaváris, sullii 30 km Bájila nuortalis.

Fitnodagat galget ovttas gielddain juohkit dieđuid álbmogii váraid birra mat gávdnojit fitnodagaid doaimmaiguin. Dan dahket nu ahte oaččut ollislaš dieđuid makkár lihkohisvuodát sáhttát deaividit ja got galggat láhttet jus lihkohisvuolta dáhpáhuvva.

KONVENŠUVDNA RÁJÁRASTTIDEADDJI VÁIKKUHUSAID INDUSTRIIJALIHKOHISVUODÁID BIRRA

Kaunis Iron ja Forcit leaba ásahuvvon eambo go 5 km Suoma rájis eret. Ii gávdno várra ahte duođalaš kemihkalaš ávnnas-lihkohisvuodas fitnodagaid luhtte sáhttet leat rájárasttideaddji váikkuhusat.

FORCIT SWEDEN AB

Váldodoaibma Forcita doaimmas Kaunisváris lea vurkkodit AN vuodđuduvvon emulsiovdna, vurkkodit vuodđuávdnasiid ja energiehtalaš gálvvuid. Doaibma lea vuolit gáibádusdásis, ja dat mearkkaša ahte Forcitas lea sihkarvuodanjunušvuogádat ja fitnodat lea maid ráhkadan doaibmaprogramma.

SIHKARVUODAGEARGGUSVUOHTA

Forcit bargá čađat sihkarvuodain ja sihkarvuodagearggusvuodain. Forcitas lea doaibmavuogádat dearvvašvuhtii, sihkarvuhtii, birrasii ja kvalitehtii guoskevaš lágaid, ásašaid ja njuolggadusaid vuodul. Min bargoveahka lea dehálaš oassi eastadit lihkošvuodaid. Buot bargit ožžot joatkevaš oahpu got galgá eastadit ja fuobmát váraid ja dilálašvuodaid mat sáhttet mielddisbuktit lihkošvuodaid. Dasa lassin ožžot dávjá oahpu mii lokte gelbbolašvuoda nu ahte mii sihkarastit ja doalahit gelbbolašvuoda buot bargiiguin.

GIEĐAHALLAT VÁRAID

Buot duodaleamoš várra lea jus buollá min doaimmas ja dan dihte leat huksehusas váldán eret nu olu ávdnasiid mat sáhttet buollát go lea vejolaš. Huksehusas lea buolingošihavuogádat mii lea čadnon Gádjunbálvalussii.

Jus buollá doppe gos buktagat leat sáhtta šaddat nu ahte NO_x gássat levvet. Leavvanguovlu gáržžiduvvo váldodoaibmaguvlui, muhto sáhtta lagasguvlui maid leavvat jus leat dakkár biekkat.

SISKKÁLDAS GÁDJUNPLÁNA

Forcitas ja Gádjunbálvalusas lea siskkáldas gádjunplána gos čilgejuvvo got bargit galget eastadit ja gáržžidit vejolaš vahágiid.

GÁDJUNBÁLVALUS VÁLDÁ MEARRÁDUSA

Jus stuorit lihkohisvuolta deaivida mii sáhtta váikkuhit earáid galgá álbmot vuordit gádjunbálvalusas dieđuid. Gádjunbálvalus mearrida jus ferte álbmoga várret ja dan dahket báikkálaš radio ja VMA, DDÁ, Dehálaš Diehtu Álbmogii, bokte. Loga eambo DDÁ birra maŋimus siiddus.

BEARRÁIGEAHČČU

Bearráigeahčču Sevesoláhkaásaheami jalgii dahkko Norrbottena leanastivrras ja Bájila Gádjunbálvalusas. Maŋimus bearráigeahčču čađahuvvoi 2019-08-13. Bearráigeahčču galgá dahkkot juohke goalmát jagi doaimmaiguin mat leat vuolit gáibádusdásis. Jus háliidat dieđuid bearráigeahču birra váldde oktavuoda Norrbottena leanastivrrain, telefonnummar 010- 22 55 000 dahje norrbotten@lansstyrelsen.se. Sáhtta maid váldit oktavuoda doaimmain ja vuollelis gávnnat oktavuodadieđuid.

LASSI DIEĐUT

Eambo dieđuid huksehusa ja gieđahallon ávdnasiid birra sáhtát oažžut Forcit Sweden AB:as. Váldde oktavuoda telefonnummar 0587-10 999 dahje e-poasta čujuhusa bokte, forcit@forcit.se

KAUNIS IRON AB

Kaunis Irona ruvkedoaimmas rogget ruovdemálmma. Málmma bovrejit ja bávkalit. Dan maŋŋa lástejit ja fievrridit málmma dohku gos čuvkejit ja reidejit dan. Dasto fievrridit buktaga oastiide guorbmebiillaiguin, álggus dovnot málmma stašuvnnaide gos bidjet toagavávnnaide ja viidáset fievrridit dan Áhkarnjárgga hámmánii. Ruvkkis bávkalit beaivet. Ruvkedoaimma lea alit gáibádusdásis, ja danin lea Kaunis Ironis sihkarvuodanjunušvuogádat ja sii leat ráhkadan sihkarvuodarápporta, gieđahallanprográmma ja siskkáldas plána gádjundáhpáhusaide.

SIHKARVUOHTA VUOSTTAMUŠ

Sihkarvuolta lea buot deháleamoš. Kaunis Ironis gávdnojit bargodábit ja njuolggadusat nu ahte sáhttet sihkkaris barggu čađahit, eastadit lihkohisvuodaid ja suddjet álbmoga lihkohisvuoda oktavuodas.

Kaunis Ironis barget geažos áigge buoridit njuolggadusaid ja bargovugiid. Buot bargit ožžot oahpu ja dieđuid dađi mielde. Min bargit leat dehálaš oassi barggus mii galgá eastadit lihkohisvuodaid.

VÁRAT DOAIMMAS

Vejolaš duođalaš kemihkalaš ávnnas-lihkohisvuodas guoskahuvvá vuosttamuzžan lihkohisvuodabáiki ruvkkis.

Kaunis Iron lea lađastallan váraid ja gávnahan ahte stuorimus várra duođalaš kemihkalaš ávnnas-lihkohisvuolta lea buollin gos stuora mearit bávkalanávdnasat gieđahallojuvvojit. Dát sáhtta dagahit ahte bávkalanávdnasat bávkkihít. Luovus oasit huksehusain dahje rusttegiin sáhttet girdit mángga čuohti mehtera. Lea vuollegaš várra ahte nu dáhpáhuvvá. Suddjengaskkat leat guhkit nu ahte várra lea vuosttamuzžan Kaunis Irona iežas guovllus.

Diesel luoitámuš ruvkeguovllus ii váikkut lagasbirrasa nu olu. Dát sáhtta váikkuhit báikkálaččat Kaunis Irona guovllus jus boahtá čievraeatnamii dahje čáhcerokkiide. Kaunis Irona bargiiguin leat sanerenrusttegat lahkosis go gieđahallet diesela nu ahte sáhttet jođánit váldit daid adnui jus lea dárbu.

Buollin reidendoaimmas sáhtta dagahit ahte šaddá olu suovva. Suovva dakkár buollimis lea mirkkolaš ja dat sáhtta leavvat biekká mielde ja váikkuhit olbmuid lagasbirrasis.

SISKKÁLDAS GÁDJUNPLÁNA

Kaunis Ironis ja gádjunbálvalusas lea siskkáldas gádjunplána gos čilgejuvvo got bargit galget eastadit ja gáržžidit vejolaš vahágiid.

GÁDJUNBÁLVALUS VÁLDÁ MEARRÁDUSAID

Jus stuorit lihkohisvuolta deaivida mii sáhtta váikkuhit earáid galgá álbmot vuordit dieđuid gádjunbálvalusas. Gádjunbálvalus mearrida jus ferte várret álbmoga ja dat dahkko báikkálaš radio dahje DDÁ bakto, Dehálaš Diehtu Álbmogii. Loga embbo dán birra manjimus siiddus.

BEARRÁIGEAHČČU

Bearráigeahčču Sevesoláhkaásahemi jelgii dahkko Norrbottena leanastivrras ja Bájila Gádjunbálvalusas. Manjimus bearráigeahčču čađahuvvoi 2021-06-17.

Bearráigeahčču galgá čađahuvvot juohke jagi doaimmaiguin mas lea alit gáibádusdássi. Jus háliidat dieđuid bearráigeahču birra váldde oktavuoda Norrbottena leanastivrrain, telefonnummar 010-22 55 000 dahje norrbotten@lansstyrelsen.se. Sáhtát maid váldit oktavuoda doaimmain ja vuollelis gávnnat oktavuodadieđuid.

LASSI DIEĐUT

Embbo dieđuid huksehusa ja giedahallon ávdnasiid birra sáhtát oažžut Kaunis Iron AB:as, telefonnummar lea 0978-27 27 27 ja e-poasta čujuhus lea info@kaunisiron.se. Čujuhus: Bert-Ove Johanssons väg 8, Bájil

GÁDJUNBÁLVALUS LEA BURES RÁHKKANAN

Gádjunbálvalusas Bájjilis lea buorre gearggusvuohta jus lihkohisvuohta deaivida. Jus lihkohisvuohta deaivida guovllus boahťá gádjunbálvalusa bargoveahka Bájjilis diibmobeali siste.

GÁDJU OLBMOHEAKKA

Gádjunbálvalusa váldodoaibma lea gádjut olbmoheakka ja giddet várraguovllu. Dan maŋŋa gieđahallet gádjunbargit vahága, sii jáddadit dolaid, bissehit dola leavvamis lagasbirrasii, bissehit ja devdet vejolaš golgadeamiid ja gássasuođamiid. Gádjunbálvalusa bargu lea maid álbmoga dieđihit lihkohisvuođa birra jus dat lea duođalaš. Dan dahket DDÁ bakto, mii lea Dehálaš Diehtu Álbmogii. Go gulat signála (loga eambbo dan birra maŋimus siiddus) galggat mannat sisa, uvssaid ja lásiid giddet ja guldalit P4 radiokánala.

BARGÁ EASTADEMIIN

Gádjunbálvalus bargá eastademiin ovttas fitnodagaiguin, earret eará jeavddalaš dárkkistemiin buollinsuodjalusas. Vuosttas bidjusis lea bijusplána buollinčáskkadanbiillas mii ođasmahtto čađat. Gádjunveahka lea hárrjánan dustet dakkár lihkohisvuođaid mat sáhttet deaividit guovllus. Gádjunbálvalus lea bures ráhkkanan jus lihkohisvuohta deaivida.

DDÁ, DEHÁLAŠ DIEHTU ÁLBMOGII

VMA, dahje DDÁ, Dehálaš Diehtu Álbmogii, lea várrenvuogádat mii geavahuvvo stuorit lihkohisvuodaid ja eará duođalaš dáhpusaid oktavuodas ja go dehálaš servodatdoaimmat eai doaimma. Várrenvuogádat fátmasta dieđuid radios ja TV:as, ja muhtun muddui maid olgovárrenvuogádat "Seađas Fredrik" (Hesa Fredrik) mii lea jietnasáddejeaddji.

Olgovárrenvuogádat "Seađas Fredrik" (jietnasáddejeaddji) gávdno Bájilis muhto váilo Kanusváris ja Sahaváris. Jus dárbu gávdno sáhtta gádjunbiila sáddet olgovárrehusa skájaniin.

DDÁ sáddejuvvo álohii radios ja TV:as, muhto sáhtta maid lassin várret jietnasáddejeaddjin olgun. Olgosignála lassin sáddejuvvo diehtu maid radios ja TV:as. Maŋŋa go DDÁ lea sáddejuvvon, sáhtta álbmot ohcat lassi dieđuid earret eará webbasiiddus krisinfo.se, ringet diehtunummarii 113 13 dahje lohkat gieldda webbasiiddus.

MAKKÁR DILÁLAŠVUOĐAT SÁHTTET LEAHKIT?

Jus lihkohisvuolta deaivida huksehusain man birra leat lohkan bajábealde sáhtta DDÁ geavahuvvot várren dihte álbmoga lahka lihkohisvuodabáikki. Sáhtta ovdamearka dihte leat suova birra ja dieđus ávžžuhit olbmuid mannat sisa ja lásiid, uvssaid ja ventilašuvnna giddet.

Radios oaččut eambbo dieđuid maŋŋil.

MAKKÁR JIETNA LEA SIGNÁLAS OLGUN?

Dehálaš diehtu-signálas leat 7 sekunnda guhkkosaš jietnaosit, main leat 14 sekunnda bottožat gaskkas. Dát geardduhuvvo unnimus 2 minuvtta. Go várra lea meaddel gullo 30 sekunnda guhkkosaš signála.

Go várra lea meaddel gullo 30 sekunnda guhkkosaš signála.

MAID DON GALGGAT DAHKAT JUS SIGNÁLA GULLO?

- Bisu siste dahje mana sisa jus leat olgun.
- Gidde uvssaid, lásiid ja ventiilaid.
- Bija Ruoŋa Radio P4 100,2 MHz vai teaksta-TV ja vuordde dieđuid dáhpusa birra ja maid galggat dahkat suddjen dihte iežat.
- Ale mana olggus ovdal go gulat signála mii dieđiha ahte várra lea nohkan.

SIGNÁLA GEAHČČALUVVO JUOHKE GOALMMÁT MÁNU

Signála geahččaluvvo diibmu 15.00 vuosttas mánnodaga, mii lea árgabeaivi, njukčamánu, geassemánu, čakčamánu ja juovlamánu. Dalle it dárbbas maidege dahkat, earet go muitit dan jiena vejolaš dilálašvuodaid oktavuodas mat sáhttet čuožžilit maŋŋeleappot.

GOS SIGNÁLA GULLO?

Signála geavahuvvo dušše dan guovllus gos álbmot árvoštallojuvvo leat váras.

JUS HÁLIIDAT EAMBBO DIEĐUID

Bájila Gádjunbálvalus
Telefonnummar 0978 -
120 00
E-poasta čujuhus
kommun@pajala.se
www.pajala.se

OKTAVUOĐADIEĐUT BEARRÁIGEAHČUEISEVÁLDÁI

Norrbottena leanastivra
Telefonnummar 010 - 22 55 000
E-poasta čujuhus norrbotten@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se\norrbotten